



ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Πτυχιακή εργασία

**Μετάφραση από τα αγγλικά προς τα ελληνικά του νομικού κειμένου Το νομικό πλαίσιο
για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες και σχολιασμός της μεταφραστικής
διαδικασίας**

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΜΑΓΟΥΛΑ, Ξ2020126

Επιβλέποντες: Σταύρος Κοζομπόλης (Ακαδημαϊκός Υπότροφος Ν. 4009/2011 [ΕΣΠΑ])

Βιλελμίνη Σωσώνη (Αναπληρώτρια Καθηγήτρια)

ΚΕΡΚΥΡΑ

2024

**Μετάφραση από τα αγγλικά προς τα ελληνικά του νομικού κειμένου Το νομικό
πλαίσιο για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες και σχολιασμός της
μεταφραστικής διαδικασίας**

**English to Greek translation of the legal text The legal framework for migrants
and refugees and commentary on the translation process**

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	5
Εισαγωγή.....	7
1. Μετάφρασμα.....	9
2. Πρωτότυπο κείμενο	20
3. Σχολιασμός.....	29
3.1 Σκοπός μεταφραστικής εντολής.....	29
3.2 Ανάλυση του ΚΠ	30
4. Μεταφραστικά προβλήματα	31
4.1 Ορολογία.....	31
4.2 Λεξικό επίπεδο	33
4.3 Πραγματολογικό επίπεδο	34
4.4 Σύνταξη	34
4.5 Συνοχή.....	35
5. Επίλογος.....	36
6. Βιβλιογραφία	37
7. Παράρτημα	38

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή αποτελεί ένα κείμενο νομικού περιεχομένου και αναφέρεται στο νομικό πλαίσιο που αφορά τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Το περιεχόμενο του κειμένου έχει πληροφοριακό σκοπό. Κύριος στόχος του είναι να ενημερώσει τον αναγνώστη μέσα από την παρουσίαση των δικαιωμάτων των προσφύγων και των μεταναστών, τη διαφορά ανάμεσα στον μετανάστη και τον πρόσφυγα, των αρχών που τους διακατέχουν, των συμβάσεων αλλά και της κατάστασης που επικρατεί σε διάφορες ηπείρους.

Επίσης, θα παρουσιαστεί μέσω μιας εισαγωγής το θέμα της εργασίας. Θα ακολουθήσει το μετάφρασμα και στη συνέχεια το πρωτότυπο κείμενο. Έπειτα, θα συνεχιστεί με τον σχολιασμό όπου, μέσα από αυτόν θα περιγραφεί η μεταφραστική εντολή, θα αναλυθεί το κείμενο πηγή, τα μεταφραστικά προβλήματα αλλά και γενικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της μετάφρασης. Τέλος, θα υπάρχει ένας επίλογος με τη σύνοψη των αποτελεσμάτων, θα παρατίθεται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε αλλά και τα παραρτήματα.

Λέξεις-Κλειδιά: μετανάστης, πρόσφυγας, ανθρώπινα δικαιώματα, σύμβαση του 1951, διεθνές δίκαιο

Abstract

This bachelor's thesis is a text of legal content and refers to the legal framework concerning migrants and refugees. The content of the text has an informational purpose. Its main objective is to inform the reader through the presentation of the rights of refugees and migrants, the difference between the migrant and the refugee, the principles that hold them, the conventions and the situation that prevails in different continents.

Also, the theme of the bachelor's thesis will be presenting through an introduction. It will be followed by the translation and next the original text. Then, it will be continued with the commentary, which will be described the translational order, it will be analyzed the source text, the translation problems and general difficulties faced during the translation. Finally, there will be an epilogue with a summary of the results, the bibliography that used and the annexes.

Key words; migrant, refugee, human rights, the 1951 convention, international law

Εισαγωγή

Το θέμα της τρέχουσας πτυχιακής πραγματεύεται το νομικό πλαίσιο για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Αρχικά, αναφέρεται στους μετανάστες και πιο συγκεκριμένα πως τους καλύπτει και τους βοηθάει το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως επίσης ποια είναι τα βασικά δικαιώματα των μεταναστών.

Στη συνέχεια, αναφέρει τις διάφορες κατηγορίες μεταναστών ξεκινώντας με τους παράτυπους μετανάστες, δηλαδή άτομα τα οποία έχουν εισέλθει παράνομα σε μια χώρα και συνεχίζοντας με τους διακινούμενους εργαζομένους, δηλαδή άτομα που ασκούν ή έχουν ασκήσει αμειβόμενη δραστηριότητα σε κράτη που δεν είναι υπήκοοι, κάνοντας εμφανείς τις διαφορές και τις ανάγκες που παρουσιάζει η κάθε κατηγορία.

Έπειτα, κάνει λόγο για τους πρόσφυγες. Αναγνωρίζει τις διαφορές μεταξύ προσφύγων και μεταναστών και πως χαρακτηρίζονται οι άνθρωποι που φεύγουν από τη χώρα τους για μια καλύτερη ζωή, ανάλογα με τον λόγο και τις συνθήκες που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα και τα σπίτια τους. Παρόλες τις διαφορές οι πρόσφυγες έχουν τα ίδια ανθρώπινα δικαιώματα με τους μετανάστες και επισημαίνονται αναλυτικότερα δύο νομικές αρχές που είναι υποχρεωμένα τα κράτη να σέβονται. Πρώτα, αναφέρεται στην αρχή της μη επαναπροώθησης και η επόμενη αρχή που ακολουθεί είναι το καθήκον της μη τιμωρίας για παράνομη είσοδο.

Επιπρόσθετα, γίνεται λόγος για το διεθνές προσφυγικό καθεστώς. Το διεθνές προσφυγικό καθεστώς το συνθέτουν αρκετοί οργανισμοί κάτω από διάφορες συνθήκες, ωστόσο, το διέπουν δύο βασικές διεθνείς πράξεις: η σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και το Πρωτόκολλο του 1967 σε σχέση με τη νομική κατάσταση των προσφύγων. Στο σημείο αυτό αναλύεται με λίγα λόγια τι θεωρείται βάσιμος φόβος δίωξης για έναν πρόσφυγα. Πριν ολοκληρωθεί η ενότητα αφιερώνει λίγο χώρο για να αναλύσει το ρόλο του Έπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στον καθορισμό του προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα. Ακόμα, τους αναγνωρισμένους από τον Έπατο Αρμοστή του ΟΗΕ πρόσφυγες μερικές φορές τους χαρακτηρίζει και τους χωρίζει στους «πρόσφυγες εντολής» και στους «πρόσφυγες της σύμβασης».

Ύστερα, συνεχίζει με την ιδιότητα του πρόσφυγα σε διάφορες ηπείρους ξεκινώντας με την Αφρική. Κατόπιν, μετακινείται στη Λατινική Αμερική, όπου με τη Διακήρυξη της Καρθαγένης του 1984 έχουμε έναν πιο διευρυμένο ορισμό του πρόσφυγα. Μετά, προχωράει στην Ευρώπη, που προσφέρει την «προσωρινή προστασία» η οποία δίνει έναν ορισμό του πρόσφυγα παρόμοιο με αυτόν του ΟΑΕ. Ωστόσο αντιμετωπίζει δυσκολίες και δεν μπορεί να εφαρμοστεί. Ακολουθεί η περιοχή Ασίας-Ειρηνικού.

Τέλος, ολοκληρώνει με το γεγονός ότι ανάλογα με το λόγο που κάποιος έχει φύγει από τη χώρα του, συγκαταλέγεται ως μετανάστης ή πρόσφυγας, καθώς υπάρχουν περιπτώσεις που ενώ συμβαίνει κάτι τέτοιο τα συγκεκριμένα άτομα δεν θεωρούνται ούτε πρόσφυγες αλλά ούτε έχουν διεθνή προστασία. Παρόλα αυτά, όλοι προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με την πραγματική πρόκληση να έγκειται στην αποτελεσματική εφαρμογή του νομικού πλαισίου.

Σε συνέχεια της εργασίας, έχουμε το μεταφρασμένο και το πρωτότυπο κείμενο. Ακολούθως, έχει σειρά ο σχολιασμός του μεταφράσματος. Αρχικά, αναλύεται με λίγα λόγια ο σκοπός της μεταφραστικής εντολής και έπειτα γίνεται ανάλυση του κειμένου πηγή. Ύστερα, ακολουθούν τα μεταφραστικά προβλήματα. Λόγω της έκτασης και της δυσκολίας του κειμένου τα μεταφραστικά προβλήματα χωρίζονται σε αυτά που αφορούν την ορολογία, σε λεκτικό επίπεδο, πραγματολογικό επίπεδο, σε επίπεδο συνοχής και σε επίπεδο σύνταξης. Τέλος, γίνεται επισκόπηση των αποτελεσμάτων μέσω του επιλόγου και καταλήγει στις βιβλιογραφικές αναφορές που χρησιμοποιήθηκαν και στα παραρτήματα.

1. Μετάφρασμα

Το νομικό πλαίσιο για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες

I. Μετανάστες

Ποια είναι τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών;

Το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα ορίζουν ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων τα οποία ισχύουν για όλους (με πολύ περιορισμένες εξαιρέσεις), συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών. Αυτά συμπεριλαμβάνουν το δικαίωμα στη ζωή: απαγόρευση των βασανιστηρίων και της σκληρότητας, απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, (όπου συμπεριλαμβάνει την υποχρέωση για τα κράτη να μην επιστρέφουν ένα άτομο σε άλλο κράτος όπου θα βρισκόταν σε κίνδυνο να αντιμετωπίσει τέτοια μεταχείριση): απαγόρευση της δουλείας και της σκλαβιάς: δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια: απαγόρευση της αυθαίρετης σύλληψης και κράτησης: απαγόρευση των διακρίσεων: θρησκευτική ελευθερία: ελευθερία σκέψης και έκφρασης και το δικαίωμα στην εκπαίδευση και την εργασία. Μόνο σε πολύ περιορισμένες καταστάσεις μπορούν αυτά τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα να περιοριστούν ή να παρεκκλίνουν.

1.1 Η προστασία των μεταναστών βάσει του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Οι διεθνείς υποχρεώσεις των κρατών να προστατεύουν τους μετανάστες προέρχονται από τις διεθνείς συμφωνίες στις οποίες αποτελούν μέρος τα κράτη, όπως επίσης στο εθιμικό διεθνές δίκαιο, το οποίο συνδέει όλα τα κράτη.

Όλοι οι μετανάστες δικαιούνται σεβασμό, προστασία και πλήρη απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους στο πλαίσιο των συνθηκών των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανεξαρτήτου νομικού καθεστώτος ή περιστάσεων. Το κράτος είναι υπεύθυνο στο να εγγυηθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων εντός της δικαιοδοσίας του. Ένα κράτος θα έχει δικαιοδοσία εάν έχει νομικό ή αποτελεσματικό *de facto* έλεγχο σε έδαφος ή πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένου στο πως αυτά τα άτομα φέρονται εκτός του εδάφους των κρατών.

Οι μετανάστες απολαμβάνουν δικαιώματα στο κράτος από όπου προέρχονται, κατά την διέλευση τους και στις κοινότητες υποδοχής. Όλοι οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, απολαμβάνουν βασικά θεμελιώδη δικαιώματα σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παράλληλα με αυτά τα θεμελιώδη δικαιώματα, ειδικές κατηγορίες ατόμων που περνούν τα διεθνή σύνορα, όπως τους διακινούμενους εργαζομένους, τους πρόσφυγες, τους αιτούντες άσυλο, θύματα εμπορίας ανθρώπων, και παιδιά, δικαιούνται πρόσθετα ειδικά δικαιώματα, σύμφωνα με τις διεθνείς, περιφερειακές και εθνικές νομικές πράξεις. Αυτές οι πράξεις αναπτύχθηκαν για να απαντήσουν σε συγκεκριμένα τρωτά σημεία που βίωσαν αυτές οι κατηγορίες ανθρώπων.

Οι βασικοί πυλώνες του διεθνούς καθεστώτος ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Τα κράτη είναι υποχρεωμένα να παρέχουν τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται σε αυτές τις δύο πράξεις σε οποιονδήποτε στα εδάφη τους ή υπό τη δικαιοδοσία τους, χωρίς τη διάκριση μεταξύ πολιτών και αλλοδαπών. Εφαρμόζονται ορισμένες εξαιρέσεις, όπως στο δικαίωμα συμμετοχής στη διεξαγωγή των δημοσίων υποθέσεων και στο δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

Άλλες συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν επίσης να είναι σχετικές με τους μετανάστες. Για παράδειγμα, η Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων είναι σχετική στο πλαίσιο του ξενοφοβικού λόγου που συχνά περιβάλλει την μετανάστευση. Η σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού παρέχει καθοδήγηση για τη διευκόλυνση της οικογενειακής επανένωσης και εξασφαλίζουν προστασία για τα παιδιά των μεταναστών. Η σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και η Διεθνής Σύμβαση για την προστασία όλων των προσώπων από αναγκαστική εξαφάνιση απαγορεύει στα κράτη μέλη να επιστρέψουν ένα άτομο σε άλλη πολιτεία εάν υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύουν ότι κάποιος ή κάποια κινδυνεύει να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή σε αναγκαστική εξαφάνιση.

Ορισμένες αρχές βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι επίσης μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου, όπου δένει όλα τα κράτη ανεξάρτητα από το εάν το κράτος είναι μέρος ή όχι σε μια συγκεκριμένη συνθήκη για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτά συμπεριλαμβάνουν το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των φυλετικών διακρίσεων, την απαγόρευση της δουλείας και της σκλαβιάς, την απαγόρευση της συλλογικής απέλασης, όπως επίσης ορισμένες διαδικαστικές εγγυήσεις απαραίτητες για την εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών. Ορισμένοι κανόνες, όπως η απαγόρευση των βασανιστηρίων, έχουν γίνει αυτό που είναι γνωστό ως *jus cogens*, ή αναγκαστικοί κανόνες, από τους οποίους τα κράτη δεν μπορούν να παρεκκλίνουν με συνθήκες.

Η αρχή της μη επαναπροώθησης επίσης θεωρείται ένας κανόνας του εθιμικού διεθνούς δικαίου. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αρχή της μη επαναπροώθησης απαγορεύει στα κράτη την αναγκαστική επιστροφή ανθρώπων σε τοποθεσίες όπου υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύουν ότι θα κινδυνεύουν να υποστούν παραβιάσεις συγκεκριμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων, σε συγκεκριμένη δίωξη, βασανιστήριο, σκληρότητα, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία ή αυθαίρετη στέρηση της ζωής.

1.2 Παράτυποι μετανάστες

Άνθρωποι που έχουν εισέλθει ή μένουν παράνομα σε μια χώρα συχνά αναφέρονται ως «παράνομοι μετανάστες». Ωστόσο, στις αρχές του 1975 τα Ηνωμένα Έθνη πρότειναν τη χρήση του όρου «παράτυποι μετανάστες», που ορίζονταν ως «αυτοί οι εργαζόμενοι που παράνομα και/ή λαθραία εισέρχονται σε μια άλλη χώρα για να βρουν δουλειά». Το 1994, το Πρόγραμμα Δράσης της Διεθνούς Διάσκεψης για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη όρισε «ανεπίσημους ή παράτυπους μετανάστες» ως «τα άτομα που δεν εκπληρώνουν τις προδιαγραφές που καθορίστηκαν από τη χώρα

προορισμού για να εισέλθουν, μείνουν ή ασκήσουν οικονομική δραστηριότητα». Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί η έκφραση «μετανάστες σε παράτυπη κατάσταση».

Αντίθετα με την κοινή γνώμη, οι παράτυποι μετανάστες προστατεύονται σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ισχύει για όλους ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση. Επομένως, τα ανθρώπινα δικαιώματα εφαρμόζονται στους παράτυπους μετανάστες, εκτός και αν υπάρχει συγκεκριμένος περιορισμός. Για παράδειγμα, το άρθρο 12 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα περιορίζει το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία σε «όλους όσους βρίσκονται νόμιμα εντός του εδάφους ενός κράτους». Ωστόσο, πολλά κράτη απαγορεύουν στους παράτυπους μετανάστες την πρόσβαση στα κοινωνικά δικαιώματα πέρα από το τι είναι επιτρεπτό σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1.3 Διακινούμενοι εργαζόμενοι

Σύμφωνα με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), από τους 244 εκατομμύρια διεθνείς μετανάστες που καταγράφηκαν το 2015, οι 150 εκατομμύρια είναι διακινούμενοι εργαζόμενοι. Η Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους ορίζει τον «διακινούμενο εργαζόμενο» ως «ένα άτομο που πρόκειται να ασκήσει, ασκεί, ή έχει ασκήσει αμειβόμενη δραστηριότητα σε ένα κράτος του οποίου δεν είναι υπήκοος». Ανεξάρτητα από το εάν η παρουσία ενός μετανάστη σε μια ξένη χώρα είναι παράτυπη δεν επηρεάζεται εάν εμπίπτουν σε αυτόν τον ορισμό και συνεπώς στην προστασία της Διεθνής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους.

Η Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους περιέχει θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία εφαρμόζονται σε όλους τους διακινούμενους εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένων και των παράτυπων μεταναστών. Αυτά τα δικαιώματα καθρεφτίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα κατοχυρωμένα σε γενικές πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να εγκαταλείψει κανείς οποιοδήποτε κράτος, ακόμα και το κράτος καταγωγής τους: το δικαίωμα στη ζωή: απαγόρευση των βασανιστηρίων: δικαίωμα στην ελευθερία σκέψης και το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση για τα παιδιά τους, μεταξύ άλλων.

Ένα ευρύτερο σύνολο δικαιωμάτων και εγγυήσεων παρέχεται σε τακτική κατάσταση στους διακινούμενους εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία εντός του εδάφους του κράτους υποδοχής, του δικαιώματος σύστασης σωματείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων και ισότητα μεταχείρισης με τους υπηκόους σε σχέση με την πρόσβαση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, επαγγελματική κατάρτιση όπως επίσης κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας.

Ωστόσο, η βασική αδυναμία της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους είναι ότι πολύ λίγα κράτη τα έχουν επικυρώσει. Μόνο 51 κράτη είναι μέρος της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων

εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους. Η συντριπτική πλειοψηφία από αυτά τα κράτη είναι χώρες καταγωγής για πολλούς από τους διακινούμενους εργαζομένους του κόσμου.

Από την άλλη πλευρά, οι περισσότερες χώρες του κόσμου είναι μέρος των οχτώ «βασικών» συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), που συμπεριλαμβάνει σημαντικές προστασίες για τους διακινούμενους εργαζομένους, όπως το δικαίωμα του συνετερίζεσθαι και η αποτελεσματική αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης (Συμβάσεις 87 και 98): η εξάλειψη όλων των μορφών καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας (Συμβάσεις 29 και 105): η αποτελεσματική κατάργηση της παιδικής εργασίας (Συμβάσεις 138 και 182) και η εξάλειψη των διακρίσεων όσον αφορά την απασχόληση και το επάγγελμα (Συμβάσεις 100 και 111).



II. Πρόσφυγες

2.1 Πρόσφυγες ή Μετανάστες

Υπάρχει μια συνεχιζόμενη συζήτηση σχετικά με τη χρήση της λέξης «μετανάστες» όταν γίνεται αναφορά στους πρόσφυγες. Το 2004 οι όροι αυτής της συζήτησης εξηγήθηκαν από την Έρικα Φέλερ, την πρώην Αναπληρώτρια Ύπατο Αρμοστή Προστασίας στον Ύπατο Αρμοστή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες:

«Εάν τα άτομα προσδιορίζονται ως μετανάστες λόγω του γεγονότος ότι μετακινούνται από τη χώρα τους σε άλλη, ανεξάρτητα από τους λόγους και τις ανάγκες τους, τότε οι πρόσφυγες είναι μετανάστες. Ωστόσο, εάν, τα αίτια της φυγής είναι το καθοριστικό χαρακτηριστικό, μαζί με το πλαίσιο των δικαιωμάτων και των ευθυνών εντός του οποίου πρέπει να γίνει διαχείριση της φυγής, τότε υπάρχει μια ξεκάθαρη διάκριση μεταξύ των δύο κατηγοριών ανθρώπων».

Η Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου αναγνωρίζει την συγκεκριμένη πρακτική και τα νομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πρόσφυγες και την ανάγκη να προωθήσουν το νομικό πλαίσιο που εφαρμόζεται ειδικά για τους πρόσφυγες. Ακολούθως, η Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου προτείνει τη χρήση του όρου «πρόσφυγες» όταν γίνεται αναφορά συγκεκριμένα στους πρόσφυγες, σε αντίθεση με τον όρο «μετανάστες», όπου περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες ανθρώπων που διασχίζουν τα διεθνή σύνορα. Επίσης, προτείνει τη χρήση της έκφρασης «μετανάστες και πρόσφυγες» για να αναφερθεί στις «μικτές μετακινήσεις», δηλαδή, μετακινήσεις όπου μετανάστες και πρόσφυγες μετακινούνται παράλληλα μεταξύ τους, χρησιμοποιώντας την ίδια πορεία και μέσα μεταφοράς, ή απασχολώντας τις υπηρεσίες των ίδιων λαθρέμπορων.

Οι πρόσφυγες απολαμβάνουν τα ίδια ανθρώπινα δικαιώματα όπως όλοι οι υπόλοιποι μετανάστες. Ωστόσο, υπάρχουν δύο νομικές αρχές όπου τα κράτη είναι υποχρεωμένα να σεβαστούν και είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την προστασία των προσφύγων:

1. Η αρχή της μη επαναπροώθησης

Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο προσφύγων, οι πρόσφυγες δεν πρέπει να επιστρέφουν σε καταστάσεις όπου η ζωή και/ή ελευθερία τους θα βρισκόταν υπό απειλή. Η αρχή, γνωστή και ως αρχή της μη επαναπροώθησης, θεωρείται κανόνας του εθιμικού διεθνούς δικαίου, που σημαίνει ότι εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη ανεξάρτητα από το εάν είναι μέρος σε οποιεσδήποτε συγκεκριμένες διεθνείς πράξεις.

2. Το καθήκον της μη τιμωρίας για παράνομη είσοδο (ποινική ρήτρα)

Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο προσφύγων, οι πρόσφυγες δεν μπορούν να τιμωρηθούν για την παράνομη είσοδο ή παρουσία τους σε μια χώρα. Αυτή η διάταξη συμπεριλήφθηκε ειδικά για να ληφθούν υπόψη οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες οι πρόσφυγες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις χώρες τους και τις πρακτικές δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν κατά τη συμμόρφωση με τις διοικητικές διατυπώσεις προκειμένου να αναζητήσουν άσυλο σε μια νέα χώρα.

Ο ρόλος του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες στον καθορισμό του προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα

Ο Ύπατος Αρμοστής για τους πρόσφυγες είναι ένα σώμα επιφορτισμένο με την παρακολούθηση της εφαρμογής της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων. Επίσης, ο Ύπατος Αρμοστής για τους πρόσφυγες είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή των διαδικασιών του προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα σύμφωνα με το νομοθέτημα του (Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών 428 (V) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών της 14^{ης} Δεκεμβρίου 1950). Αναλαμβάνει τις διαδικασίες προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα στα κράτη μέλη της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων που δεν έχουν καθιερωθεί οι δικές τους εθνικές διαδικασίες προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα, όπως επίσης σε κράτη που δεν είναι μέλη της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων.

Ενώ ο ορισμός του «πρόσφυγα» που προβλέπεται για το νομοθέτημα του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες καθρεφτίζει τον ορισμό του «πρόσφυγα» στη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες έχει παρατείνει την εντολή του για να καλύπτει ανθρώπους που διαφεύγουν από ένοπλες συγκρούσεις και βία, συνεχώς με τον ευρύτερο ορισμό υπό τη Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας. Ωστόσο, ο ορισμός δεν καλύπτει ανθρώπους που διαφεύγουν από μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως προβλέπεται στην Διακήρυξη της Κάρθαγένης.

2.2 Το διεθνές προσφυγικό καθεστώς

Υπάρχουν αρκετές συνθήκες και οργανισμοί που συνθέτουν το «διεθνές προσφυγικό καθεστώς». Οι βασικές διεθνείς πράξεις είναι η σύμβαση του 1951 περί της νομικής καταστάσεως των προσφύγων (η σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων) και το Πρωτόκολλο του 1967 σε σχέση με την νομική κατάσταση των προσφύγων (το Πρωτόκολλο του 1967 για τους πρόσφυγες). Υπάρχουν επίσης περιφερειακές πράξεις όπου συμπεριλαμβάνουν ευρύτερους ορισμούς του όρου «πρόσφυγας». Αυτές οι περιφερειακές πράξεις υιοθετήθηκαν για να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες των μετακινήσεων των πληθυσμών σε διαφορετικές περιφέρειες. Ως αποτέλεσμα, ένα άτομο που αναζητά άσυλο μπορεί να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας σύμφωνα με ορισμένους κανόνες αλλά όχι σύμφωνα με άλλους. Ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες έχει επίσης έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο να παίζει σχετικά με τη βοήθεια και την προστασία των προσφύγων.

i. Α. Η σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και το Πρωτόκολλο του 1967 για τους πρόσφυγες

Η σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων είναι η κύρια πράξη που αφορά την προστασία των προσφύγων. Υιοθετήθηκε το 1951 μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και στο ξεκίνημα του Ψυχρού Πολέμου. Ακολούθως, η σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων αρχικά υιοθετήθηκε για την αντιμετώπιση των ζητημάτων των προσφύγων στην Ευρώπη, όπου οι άνθρωποι είχαν εκτοπιστεί λόγω των διώξεων εξαιτίας της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας και της πολιτικής άποψης.

Σύμφωνα με τη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, πρόσφυγας είναι κάποιος που:

- (i) Έχει βάσιμο φόβο δίωξης εξαιτίας της φυλής κάποιου, της θρησκείας, της εθνικότητας, της πολιτικής άποψης, ή είναι μέλος σε μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα
- (ii) Είναι εκτός της χώρας καταγωγής του/της και
- (iii) Δεν μπορεί ή δεν θέλει (λόγω του φόβου της δίωξης) να βασιστεί στην προστασία αυτής της χώρας, ή να επιστρέψει εκεί.

Εκείνοι που έχουν αναγνωριστεί ως πρόσφυγες σύμφωνα με τον ευρύτερο ορισμό του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες αναφέρονται μερικές φορές ως «πρόσφυγες εντολής», σε αντίθεση με τους «πρόσφυγες της σύμβασης» που συναντούν τον ορισμό που βρίσκεται στη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων.

Το κριτήριο του «βάσιμου φόβου δίωξης» που ορίζεται στη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων έχει παραδοσιακά ερμηνευτεί ως ένας «προσωπικός» φόβος δίωξης. Αυτό απαιτεί από τα ενδιαφερόμενα άτομα να αποδείξουν ότι κινδύνευσαν προσωπικά να διωχθούν για έναν από τους πέντε λόγους διωγμού. Ωστόσο, η σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων σιωπά ως προς το πώς το προσφυγικό καθεστώς ενός ατόμου πρέπει να καθοριστεί. Τα κράτη που είναι μέλη της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων αναμένεται να καθιερώσουν εθνικές διαδικασίες για τον προσδιορισμό της ιδιότητας του πρόσφυγα για τον καθορισμό των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο.

Η σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων αρχικά είχε περιοριστεί στα «γεγονότα που συνέβησαν στην Ευρώπη πριν την 1^η Ιανουαρίου του 1951» αλλά αυτοί οι γεωγραφικοί και χρονικοί περιορισμοί καταργήθηκαν με την υιοθέτηση του Πρωτοκόλλου του 1967 για τους πρόσφυγες. Το προοίμιο του Πρωτοκόλλου του 1967 για τους πρόσφυγες αναγνωρίζει ότι «νέες

προσφυγικές καταστάσεις έχουν προκύψει από τότε που εγκρίθηκε η σύμβαση» και ότι «επομένως, οι ενδιαφερόμενοι πρόσφυγες μπορεί να μην εμπίπτουν στο πεδίο της σύμβασης». Το Πρωτόκολλο του 1967 για τους πρόσφυγες διεύρυνε το πεδίο του ορισμού του πρόσφυγα στη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων. Δεν παρέχει πρόσθετα δικαιώματα για τους πρόσφυγες πέραν της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων. Κράτη που προσχωρούν μόνο στο πρωτόκολλο του 1967 για τους πρόσφυγες αποδέχονται τον ορισμό και σχετικές υποχρεώσεις που προβλέπονται από τη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων.

Από τον Οκτώβριο του 2017, 145 κράτη είναι μέλη της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και 146 κράτη είναι μέλη του Πρωτοκόλλου του 1967 για τους πρόσφυγες. Ο αριθμός των κρατών που είναι μέλη στη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και του Πρωτοκόλλου στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού και στη Μέση Ανατολή είναι ιδιαίτερα χαμηλή. Αυτό το θέμα αναφέρεται με περισσότερες λεπτομέρειες παρακάτω.

ii. Β. Η ιδιότητα του πρόσφυγα στην Αφρική

Στα μέσα του 1960, τα κράτη της Αφρικής ενεπλάκησαν στη διαδικασία της αποικιοποίησης. Πολλοί Αφρικανικοί πληθυσμοί αγωνίστηκαν ενάντια στις αποικιακές ή απαρτχάντ κυβερνήσεις, όπου οδήγησαν σε σημαντικό αριθμό ανθρώπων να εγκαταλείψουν τις χώρες τους για να ξεφύγουν από την καταπίεση. Η απαίτηση της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων ότι πρέπει να υπάρχει ένας εξατομικευμένος «φόβος δίωξης» απέκλεισαν αυτές τις ομάδες ανθρώπων από τον ορισμό του «πρόσφυγα» και, επομένως, ήταν ανεπαρκής στο αφρικανικό πλαίσιο.

Με αυτό το υπόβαθρο, το 1969 η Οργάνωση Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΕ) ενέκρινε τη Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΕ) που διέπει τις ειδικές πτυχές των προσφυγικών προβλημάτων στην Αφρική. Ενώ, η σύμβαση του 1951 θεωρήθηκε ότι είναι ένα «ευρωκεντρικό» όργανο, μπορεί επίσης να ειπωθεί ότι η Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΕ) αντανάκλα τις ιδιαιτερότητες των μετακινήσεων πληθυσμού στην Αφρική κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Ο ορισμός του «πρόσφυγα» στη Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΕ) συμπεριλαμβάνει το κριτήριο του «βάσιμου φόβου δίωξης» αλλά επεκτείνεται και σε:

«κάθε άτομο το οποίο, λόγω εξωτερικής επιθετικότητας, απασχόλησης, ξένης κυριαρχίας ή συμβάντων τα οποία διαταράσσουν σοβαρά τη δημόσια τάξη είτε σε ένα μέρος είτε σε ολόκληρη τη χώρα καταγωγής του ή εθνικότητας, αναγκάζεται να εγκαταλείψει το μέρος της συνήθους διαμονής του προκειμένου να αναζητήσει καταφύγιο σε άλλο μέρος εκτός της χώρας καταγωγής του ή εθνικότητας.»

Αυτός ο διευρυμένος ορισμός, όπου συμπεριλαμβάνει ανθρώπους που διαφεύγουν από καταστάσεις βίας και ένοπλων συγκρούσεων δεν χρειάζεται ένας αιτών ασύλου να δείχνει έναν υποκειμενικό φόβο δίωξης. Πρόσφυγες οι οποίοι διαφεύγουν τις ένοπλες συγκρούσεις και τη βία αναγνωρίζονται ως ομάδες προσφύγων σε *prima facie* βάση, χωρίς την ανάγκη να ακολουθήσουν τη διαδικασία προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα. Κατά συνέπεια, ο διευρυμένος ορισμός του πρόσφυγα που προβλέπεται στη Σύμβαση του ΟΑΕ θεωρείται συχνά πιο «γενναιόδωρος» από τον ορισμό της σύμβασης του 1951.

iii. Γ. Η ιδιότητα του πρόσφυγα στη Λατινική Αμερική

Παρομοίως, στη Λατινική Αμερική, ο ορισμός του «πρόσφυγα» στη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων αποδείχθηκε ανεπαρκής να συλλάβει εκατομμύρια ανθρώπους που εκτοπίστηκαν από το 1960-1980. Πολλά από αυτά τα άτομα εκτοπίστηκαν αφοτό διέφυγαν το ξέσπασμα βίας στην Κεντρική Αμερική τη δεκαετία του 1960, ως αποτέλεσμα πολιτικής και στρατιωτικής αναταραχής. Τη δεκαετία του 1970 και 1980 ακολούθησε ο εκτοπισμός των ανθρώπων που διέφυγαν μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από δικτατορικές κυβερνήσεις.

Ως απάντηση σε αυτά τα γεγονότα, μια ομάδα ειδικών ενέκρινε τη Διακήρυξη της Καρθαγένης του 1984, όπου συμπεριλάμβανε τον ορισμό του «πρόσφυγα» όπου ήταν ακόμα πιο διευρυμένος από τον ορισμό που προβλέπεται από τη σύμβαση του ΟΑΕ. Αυτός ο νέος ορισμός συμπεριλάμβανε «μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» ως αιτία για να αναζητηθεί το καθεστώς των προσφύγων. Το κείμενο της Διακήρυξης της Καρθαγένης έχει ως εξής:

«για να επαναλάβουμε ότι, με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε από τις μαζικές ροές προσφύγων σε περιοχές της Κεντρικής Αμερικής, είναι απαραίτητο να εξεταστεί η διεύρυνση της έννοιας του πρόσφυγα, λαμβάνοντας υπόψη, όσο γίνεται πιο κατάλληλα υπό το φως της κατάστασης που επικρατεί στην περιοχή, το προηγούμενο της σύμβασης του ΟΑΕ (άρθρο 1, παράγραφος 2) και το δόγμα που χρησιμοποιείται στις εκθέσεις της Διαμερικανικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Επομένως, ο ορισμός ή η έννοια του πρόσφυγα που προτείνεται για χρήση στην περιοχή είναι

εκείνος που, εκτός του ότι περιέχει στοιχεία από τη σύμβαση του 1951 και το Πρωτόκολλο του 1967, συμπεριλαμβάνει πέρα από τους πρόσφυγες άτομα τα οποία έχουν εγκαταλείψει τις χώρες τους λόγω του ότι οι ζωές, η ασφάλεια ή η ελευθερία τους έχει απειληθεί από γενικευμένη βία, ξένη επιθετικότητα, εσωτερικές συγκρούσεις, μαζική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή άλλες περιστάσεις οι οποίες έχουν διαταράξει σοβαρά τη δημόσια τάξη.»

Παρόλο που η Διακήρυξη της Καρθαγένης είναι ένα μη δεσμευτικό όργανο, είχε σημαντική επιρροή όσον αφορά τις πολιτικές και τη νομοθεσία που υιοθετήθηκαν σε όλη τη Λατινική Αμερική. Οι περισσότερες χώρες στη Λατινική Αμερική έχουν ενσωματώσει τις διατάξεις της Διακήρυξης της Καρθαγένης στο εσωτερικό τους νομικό πλαίσιο. Ωστόσο, ο διευρυμένος ορισμός του «πρόσφυγα» για να συμπεριλαμβάνει ανθρώπους που διαφεύγουν από τη μαζική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν έχει γίνει αποδεκτός εκτός της Λατινικής Αμερικής.

iv. Δ. Η ιδιότητα του πρόσφυγα στην Ευρώπη

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι μέλη της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, όπως επίσης πολλές ευρωπαϊκές χώρες που δεν είναι κράτη μέλη της ΕΕ. Το ενωσιακό δίκαιο χρησιμοποιεί το κριτήριο που παρέχεται από τη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, που σημαίνει ότι οι αιτούντες άσυλο τους χορηγείται το καθεστώς του πρόσφυγα μόνο εάν μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν ατομικό «βάσιμο φόβο δίωξης».

Ωστόσο, το ενωσιακό δίκαιο προσφέρει αυτό που αναφέρεται ως «επικουρική προστασία» στους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές για την ζωή τους λόγω της αδιάκριτης βίας στις ένοπλες συγκρούσεις και μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο της «επικουρικής προστασίας», οι άνθρωποι προστατεύονται από την αναγκαστική επιστροφή στη χώρα από την οποία διέφυγαν (δηλαδή η αρχή της μη επαναπροώθησης, εξηγείται παραπάνω). Η επικουρική προστασία έχει εφαρμοστεί σε πολλούς Σύριους που διέφυγαν σε ευρωπαϊκές χώρες από την έναρξη του Συριακού εμφυλίου πολέμου. Οι Σύριοι έχουν προστατευθεί από την αναγκαστική επιστροφή στη Συρία χωρίς επισήμως να έχουν αναγνωριστεί ως πρόσφυγες στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Εν τούτοις, ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ έχουν ακολουθήσει τη συμβουλή του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες και αναγνώρισαν επισήμως πολλούς Σύριους ως πρόσφυγες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει, επίσης, καθιερώσει ένα καθεστώς «προσωρινής προστασίας», το οποίο θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα για την αποδοχή και προστασία ομάδας ανθρώπων σε περίπτωση μαζικής εισροής, όπου το καθεστώς των προσφύγων είναι δύσκολο να καθοριστεί σε ατομική βάση. Σε κάποιο βαθμό, το καθεστώς της «προσωρινής προστασίας» καθρεφτίζει τον διευρυμένο ορισμό του πρόσφυγα που προβλέπεται στη Σύμβαση του ΟΑΕ. Ωστόσο, αυτός ο μηχανισμός δεν έχει ποτέ εφαρμοστεί, συμπεριλαμβανομένης της μεγάλης εισροής μεταναστών και προσφύγων που έλαβε χώρα το 2015. Τα πρότυπα προστασίας στο πλαίσιο της επικουρικής προστασίας και προσωρινής προστασίας είναι πιο χαμηλά από αυτά της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, ειδικότερα όσον αφορά το δικαίωμα παραμονής στο έδαφος ενός κράτους.

ν. Ε. Η ιδιότητα του πρόσφυγα στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού

Ένα σημαντικό κενό στο διεθνές καθεστώς που αφορά τους πρόσφυγες είναι στην περιοχή της Ασίας-Ειρηνικού. Περισσότερες από τις μισές χώρες της περιοχής δεν είναι μέλη της σύμβασης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και του Πρωτοκόλλου του 1967. Ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες αναλαμβάνει διαδικασίες προσδιορισμού της ιδιότητας του πρόσφυγα σε πολλές από αυτές τις χώρες βάσει του νομοθετήματος της, αναγνωρίζοντας ως πρόσφυγες τόσο τα άτομα με βάσιμο φόβο δίωξης όσο και τα άτομα που διαφεύγουν από ένοπλες συγκρούσεις ή γενικευμένη βία.

Ενώ δεν υπάρχει περιφερειακό δεσμευτικό όργανο που αφορά την προστασία των προσφύγων στην περιοχή, ο Ασιατικό-Αφρικανικός Νομικός Συμβουλευτικός Οργανισμός, επισήμως γνωστός ως Ασιατική-Αφρικανική Νομική Συμβουλευτική Επιτροπή, υιοθέτησε το 1966 τις Αρχές της Μπανγκόκ για το καθεστώς και τη μεταχείριση των προσφύγων (η τελική έκδοση του κειμένου υιοθετήθηκε το 2001). Ο ορισμός του «πρόσφυγα» που προβλέπεται στις Αρχές της Μπανγκόκ αντικατοπτρίζει τον ορισμό που περιέχεται στη Σύμβαση του ΟΑΕ:

«Ο όρος «πρόσφυγας» ισχύει επίσης για κάθε άτομο, όπου, λόγω της εξωτερικής επιθετικότητας, απασχόλησης, ξένης κυριαρχίας ή γεγονότων που διαταράσσουν σοβαρά τη δημόσια τάξη είτε σε μέρος είτε στο σύνολο της χώρας καταγωγής ή εθνικότητας του, είναι αναγκασμένος να αφήσει το μέρος της συνήθους διαμονής του προκειμένου να αναζητήσει καταφύγιο σε άλλο μέρος εκτός της χώρας καταγωγής ή εθνικότητας του.»

Όπως στη Διακήρυξη της Καρθαγένης, οι Αρχές της Μπανγκόκ δεν είναι νομικά δεσμευτικές. Ενώ πολλά κράτη δεν είναι μέλη της σύμβασης του 1951, στην πράξη πολλοί από αυτούς δέχονται άτομα που χρειάζονται διεθνή προστασία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαφεύγουν από τη δίωξη, την ένοπλη σύγκρουση και τη γενικευμένη βία. Αυτά τα άτομα που χρειάζονται διεθνή προστασία αναφέρονται ως «παράτυποι» ή «παράνομοι» μετανάστες. Άλλες εκφράσεις, όπως «εκτοπισθείς», έχουν χρησιμοποιηθεί για να περιγράψουν τα άτομα που χρειάζονται διεθνή προστασία αλλά δεν είναι επισήμως αναγνωρισμένοι ως πρόσφυγες. Επομένως, χώρες οι οποίες δεν είναι μέλη στη σύμβαση για το καθεστώς των προσφύγων, «πρόσφυγες» (ή όσοι βρίσκονται σε κατάσταση «παρόμοια με αυτή των προσφύγων») προστατεύονται κατά κύριο λόγο από το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ένα κενό προστασίας;

Η πολυπλοκότητα του καθεστώτος προστασίας των προσφύγων σημαίνει ότι πολλά άτομα που χρειάζονται προστασία μερικές φορές ταξινομούνται ως μετανάστες σε αντίθεση με τους πρόσφυγες. Οι περιστάσεις που περιβάλλουν τη φυγή ενός ατόμου από τη χώρα καταγωγής του μπορεί να επηρεάσει κατά πόσο λαμβάνουν καθεστώς πρόσφυγα και κατά συνέπεια διεθνή προστασία. Η διάκριση μεταξύ των «προσφύγων» («που αναγκάστηκαν να μετακινηθούν») και των «μεταναστών» («που επέλεξαν να αφήσουν τη χώρα τους προς αναζήτηση καλύτερων προοπτικών») είναι συχνά προβληματική. Πολλοί μετανάστες που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για το καθεστώς του πρόσφυγα είναι επίσης ευάλωτοι και χρειάζονται ειδική προστασία, συμπεριλαμβανομένης της αναγκαστικής επιστροφής στη χώρα καταγωγής τους.

Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου άτομα που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το σπίτι ή τον τόπο διαμονής τους χρειάζονται διεθνή προστασία (συγκεκριμένα, την αρχή της μη επαναπροώθησης) αλλά δεν αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες. Τέτοιες καταστάσεις περιλαμβάνουν:

- Ανθρώπους που διαφεύγουν τις ένοπλες συγκρούσεις και τη γενικευμένη βία σε περιοχές και χώρες που υιοθετούν στενό ορισμό του τι συνιστά έναν πρόσφυγα, δηλαδή περιορίζεται σε «βάσιμο φόβο δίωξης» σύμφωνα με τη σύμβαση του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων.
- Ανθρώπους που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους λόγω της υπερβολικής φτώχειας και στέρησης.
- Μετανάστες που βρίσκονται σε ένα κράτος που βιώνει μια φυσική ή ανθρωπογενή καταστροφή. Άτομα σε αυτές τις συνθήκες δεν μπορούν να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες καθώς θεωρητικά εξακολουθούν να ωφελούνται από την προστασία του κράτους στο οποίο βρίσκονται. Οι μετανάστες σε χώρες σε κρίση υπό την ηγεσία των κυβερνήσεων των Φιλιππίνων και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής προσπάθησαν να καλύψουν αυτά τα κενά μέσω των κατευθυντήριων αρχών και γραμμών της ανάπτυξης των μεταναστών σε χώρες σε κρίση. Οι αρχές της ανάπτυξης των μεταναστών σε κρίση είναι «εγκάρσιες αρχές» που προορίζονται να «ενημερώσουν, ενισχύσουν και καθοδηγήσουν δράσεις για την προστασία των μεταναστών σε χώρες που αντιμετωπίζουν συγκρούσεις ή φυσικές καταστροφές». Οι μετανάστες σε χώρες σε κρίση προβλέπουν την εφαρμογή των αρχών των μεταναστών σε χώρες σε κρίση από τα κράτη, τους ιδιωτικούς τομείς, τους διεθνείς οργανισμούς και την κοινωνία των πολιτών.
- Ανθρώπους που διέφυγαν από τις συνέπειες των φυσικών καταστροφών και της κλιματικής αλλαγής οι οποίοι αναζητούν προστασία εκτός της χώρας καταγωγής τους. Η Πρωτοβουλία Νάνσεν, που ξεκίνησε το 2012, οδήγησε στην υιοθέτηση του Προγράμματος Προστασίας (Protection Agenda) για να εξασφαλιστεί καλύτερη προστασία για τους «διασυνοριακούς εκτοπισμένους από καταστροφές». Η Πρωτοβουλία Νάνσεν έχει αντικατασταθεί από την πλατφόρμα για την εκτόπιση καταστροφών που στοχεύει στην προώθηση της διεθνής εφαρμογής του Προγράμματος Προστασίας (Protection Agenda).

Όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, ανεξάρτητα από το γιατί κάποιος εγκαταλείπει την πατρίδα του, όλοι προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πραγματική πρόκληση βρίσκεται στην αποτελεσματική εφαρμογή του νομικού πλαισίου, σε αντίθεση με την απλή υιοθέτηση νέων μέσων.

2. Πρωτότυπο κείμενο

The legal framework for migrants and refugees

What are the main human rights of migrants?

The ICCPR and the ICESCR prescribe a broad range of rights that are applicable to everyone (with very limited exceptions), including migrants. These include the right to life; the prohibition against torture and cruel, inhuman and degrading treatment (which includes an obligation for States not to return a person to another State where he or she would be in danger of facing such treatment); the prohibition against slavery and servitude; the right to liberty and security of person; the prohibition against arbitrary arrest and detention; the prohibition against discrimination; freedom of religion; freedom of thought and expression; and the right to education and the right to work. Only in very limited circumstances can these fundamental human rights be restricted or derogated from.

I. MIGRANTS

1.1 The protection of migrants under international human rights law

The international obligations of States to protect migrants derive from international agreements to which those States are party, as well as customary international law, which is binding on all States.

All migrants are entitled to the respect, protection and full enjoyment of their human rights under the core international human rights treaties, regardless of legal status or circumstances. A State is responsible for guaranteeing the human rights of everyone within its jurisdiction. A State will have jurisdiction if it has legal or effective de facto control over territory or persons, including where those persons act outside the State's territory.

Migrants enjoy rights in their State of origin, in transit and in their host communities. All people, irrespective of their legal status, enjoy basic fundamental rights under international human rights law. Alongside these fundamental rights, specific categories of persons crossing international borders, such as migrant workers, refugees, asylum-seekers, victims of trafficking, and children, are entitled to additional specific rights under international, regional and national legal instruments. These instruments were developed to respond to the particular vulnerabilities experienced by those categories of people.

The main pillars of the international human rights regime are the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR) and the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR). States are obliged to afford the rights enshrined in these two instruments to anyone in their territory or under their jurisdiction, without discrimination between citizens and aliens. Some exceptions apply, such as the right to take part in the conduct of public affairs and the right to vote and to be elected.

Other human rights treaties may also be relevant to migrants. For instance, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination

(CERD) is relevant in the context of xenophobic discourse that often surrounds migration. The Convention on the Rights of the Child (CRC) provides guidelines for facilitating family reunification and ensuring protection of migrant children. The Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT) and the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (ICPED) prohibit State parties from returning a person to another State if there are substantial grounds for believing that he or she is in danger of being subjected to torture or forced disappearance.

Some core human rights principles are also part of customary international law, which binds all States regardless of whether or not the State is party to a particular human rights treaty. These include the right to life, the prohibition against racial discrimination, the prohibition against slavery and servitude, the prohibition against collective expulsion, as well as some procedural guarantees necessary to give effect to these rights. Some rules, such as the prohibition against torture, have become what are known as *jus cogens*, or peremptory norms, from which States cannot derogate by treaty.

The principle of non-refoulement is also considered a rule of customary international law. Under international human rights law, the principle of non-refoulement prohibits States from forcibly returning people to locations where there are substantial grounds to believe that they would be in danger of being subjected to violations of certain fundamental rights, in particular persecution, torture, cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, or arbitrary deprivation of life.

1.2 Irregular migrants

People who have entered or are staying irregularly in a country are often referred to as “illegal migrants”. However, as early as 1975 the United Nations recommended the use of the term “irregular migrants”, defined as “those workers that illegally and/or surreptitiously enter another country to obtain work”. In 1994, the Programme of Action of the International Conference on Population and Development (ICPD) defined “undocumented or irregular migrants” as “persons who do not fulfil the requirements established by the country of destination to enter, stay or exercise an economic activity”. The expression “migrants in an irregular situation” may also be used.

Contrary to common opinion, irregular migrants are protected under international human rights law. International human rights law applies to everyone, irrespective of their status. Human rights therefore apply to irregular migrants, unless there is a specific limitation. For instance, article 12 of the ICCPR limits the right to liberty of movement to “everyone lawfully within the territory of a State”. However, many States restrict irregular migrants’ access to social rights beyond what is permissible under international human rights law.

1.3 Migrant workers

According to the International Labour Organization (ILO), out of the 244 million international migrants recorded in 2015, 150 million are migrant workers. The International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and

Members of Their Families (CMW) defines a “migrant worker” as “a person who is to be engaged, is engaged, or has been engaged in a remunerated activity in a State of which he or she is not a national”. Whether or not a migrant’s presence in a foreign country is irregular does not affect whether they come within this definition and thus the protection of the CMW.

The CMW contains fundamental rights that apply to all migrant workers, including irregular migrants. These rights mirror the fundamental rights enshrined in general human rights instruments, including the right to leave any State, even their State of origin; the right to life; the prohibition against torture; the right to freedom of thought and the right of access to education for their children, amongst others.

A broader set of rights and guarantees is accorded to migrant workers in a regular situation, including the right to liberty of movement within the territory of the host State, the right to form associations and trade unions, and equality of treatment with nationals in relation to access to educational institutions, vocational training, as well as social and health services.

The main weakness of the CMW, however, is that very few States have ratified it. Only 51 States are party to the CMW. The vast majority of those States are countries of origin for many of the world’s migrant workers.

On the other hand, most countries in the world are party to the eight ‘core’ Conventions of the ILO, which include important protections for migrant workers, such as freedom of association and the effective recognition of the right to collective bargaining (Conventions 87 and 98); the elimination of all forms of forced or compulsory labour (Conventions 29 and 105); the effective abolition of child labour (Conventions 138 and 182); and the elimination of discrimination in respect of employment and occupation (Conventions 100 and 111).



II. REFUGEES

2.1 Refugees or migrants

There is an ongoing debate regarding the use of the word “migrants” when referring to refugees. The terms of this debate were explained by Erika Feller, the former Deputy High Commissioner for Protection at the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), in 2004:

“If persons are defined as migrants by virtue of the fact that they move from their own country to another, regardless of the reasons and their needs, then refugees are migrants. If, however, the causes of flight are the defining feature, together with the framework of rights and responsibilities within which the flight has to be managed, then there is a clear distinction between the two categories of persons”.

The IFRC recognises the specific practical and legal problems facing refugees and the need to promote the legal framework specifically applicable to refugees. The IFRC thus recommends the use of the term “refugees” when referring specifically to refugees, as opposed to the term “migrants”, which encompasses all categories of people crossing international borders. It also recommends the use of the expression “migrants and refugees” to refer to “mixed movements”, that is, movements where migrants and refugees are moving alongside each other, using the same routes and means of transport, or engaging the services of the same smugglers.

Refugees enjoy the same human rights as all other migrants. There are, however, two legal principles, which States are obliged to respect, that are particularly important for refugee protection:

vi. The principle of non-refoulement

Under international refugee law, refugees must not be returned to situations where their life and/or liberty would be under threat. The principle, known as the principle of non-refoulement, is considered a rule of customary international law, which means that it applies to all States irrespective of whether they are party to any particular international instruments.

vii. The duty of non-penalisation for unlawful entry (the “non-penalisation” clause)

Under international refugee law, refugees cannot be punished for their unlawful entry or presence in a country. This provision was specifically included to take into consideration the circumstances under which refugees are compelled to leave their home countries, and the practical difficulties they may face complying with administrative formalities in order to seek asylum in a new country.

The role of the UNHCR in Refugee Status Determination

The UNHCR is a body tasked with monitoring the implementation of the 1951 Refugee Convention. The UNHCR is also responsible for conducting RSD procedures pursuant to its own Statute (United Nations General Assembly Resolution 428 (V) of 14 December 1950). It undertakes RSD procedures in States party to the 1951 Refugee Convention that have not established their own national RSD procedures, as well as in States that are not party to the 1951 Refugee Convention.

While the definition of “refugee” provided for in the UNHCR’s Statute mirrors the definition of “refugee” in the 1951 Refugee Convention, the UNHCR has extended its mandate to cover people fleeing armed conflict and violence, consistently with the broader definition under the OAU Convention. The definition does not, however, cover people fleeing massive violations of human rights as provided for in the Cartagena Declaration. Those recognised as refugees under the UNHCR’s broadened definition are sometimes referred to as “Mandate refugees”, as opposed to “Convention refugees” who meet the definition found in the 1951 Refugee Convention.

2.2 The International Refugee Regime

There are several treaties and bodies that make up the “international refugee regime”. The main international instruments are the 1951 Convention relating to the Status of Refugees (the 1951 Refugee Convention) and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees (the 1967 Refugee Protocol). There are also regional instruments that include broader definitions of the term “refugee”. These regional instruments were adopted to take into consideration the specificities of movements of populations in different regions. As a result, a person seeking asylum may be recognised as a refugee under some rules but not under others. The UNHCR also has a particularly important role to play regarding assistance to and protection of refugees.

viii. A. The 1951 Refugee Convention and its 1967 Refugee Protocol

The 1951 Refugee Convention is the main instrument concerning the protection of refugees. It was adopted in 1951 following the Second World War and at the beginning of the Cold War. The Refugee Convention was thus primarily adopted to respond to refugee issues in Europe, where people had been displaced due to persecution on grounds of race, religion, nationality and political opinion.

Under the 1951 Refugee Convention, a refugee is someone who:

- (i) has a well-founded fear of persecution because of his or her race, religion, nationality, political opinion, or membership in a particular social group;
- (ii) is outside his or her country of origin; and
- (iii) is unable or unwilling (because of the fear of persecution) to rely on the protection of that country, or return there.

The “well-founded fear of persecution” criterion set out in the 1951 Refugee Convention has traditionally been interpreted as referring to an

“individual” fear of persecution. This requires that the persons concerned demonstrate that they were personally at risk of being persecuted on one of the five grounds of persecution. However, the Refugee Convention is silent as to how the refugee status of an individual should be determined. States party to the 1951 Refugee Convention are therefore expected to establish national Refugee Status Determination (RSD) procedures to determine the claims of asylum-seekers.

The 1951 Refugee Convention was initially limited to “events occurring in Europe before 1 January 1951” but these geographic and temporal limitations were removed with the adoption of the 1967 Refugee Protocol. The 1967 Refugee Protocol’s preamble recognises that “new refugee situations have arisen since the Convention was adopted” and that “the refugees concerned may therefore not fall within the scope of the Convention”. The 1967 Refugee Protocol expanded the scope of the 1951 Refugee Convention definition of a “refugee”. It does not provide additional rights for refugees beyond the 1951 Refugee Convention. States which accede only to the 1967 Refugee Protocol accept the definition and related obligations provided for in the 1951 Refugee Convention.

As of October 2017, 145 States are party to the 1951 Refugee Convention and 146 States are party to the 1967 Protocol. The number of States party to the 1951 Refugee Convention and its Protocol in the Asia-Pacific region and the Middle East is particularly low. This issue is addressed in more detail below.

ix. B. Refugee Status in Africa

In the mid-1960s, States in Africa were engaged in the process of decolonisation. Many African populations struggled against colonial or apartheid governments, which led to significant numbers of people leaving their countries to escape oppression. The 1951 Refugee Convention requirement that there must be an individualised “fear of persecution” excluded these groups of people from the definition of “refugee” and was therefore inadequate in the African context.

Against this backdrop, in 1969 the Organisation of African Unity (OAU) adopted the OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa (OAU Convention). While the 1951 Convention was considered to be a “euro-centric” instrument, it can also be said that the OAU Convention reflects the specificities of population movements in Africa during this period. The definition of “refugee” in the OAU Convention includes the “well-founded fear of persecution” criterion but also extends to:

“every person who, owing to external aggression, occupation, foreign domination or events seriously disturbing public order in either part or the whole of his country of origin or nationality, is compelled to leave his place of habitual residence in order to seek refuge in another place outside his country of origin or nationality.”

This expanded definition, which includes people fleeing situations of violence and armed conflict, does not require an asylum seeker to demonstrate a subjective fear of persecution. Refugees who flee armed conflict and violence are thus recognised as groups of refugees on a *prima facie* basis, without the need to follow an RSD procedure.

Consequently, the expanded refugee definition provided for in the OAU Convention is often considered more “generous” than the definition in the 1951 Convention.

x. C. Refugee Status in Latin America

Similarly, in Latin America, the definition of “refugee” in the 1951 Refugee Convention proved inadequate to capture millions of people who were displaced from 1960-1980. Many of these individuals were displaced after fleeing the outbreak of violence in Central America in the 1960s, as a result of political and military upheaval. This was followed in the 1970s and 1980s by the displacement of people fleeing massive human rights violations by dictatorial governments.

In response to these events, a group of experts adopted the Cartagena Declaration in 1984, which included a definition of “refugee” that was even broader than the definition provided by the OAU Convention. This new definition included “massive violations of human rights” as a ground to seek refugee status. The text of the Cartagena Declaration is as follows:

“To reiterate that, in view of the experience gained from the massive flows of refugees in the Central American area, it is necessary to consider enlarging the concept of a refugee, bearing in mind, as far as appropriate and in the light of the situation prevailing in the region, the precedent of the OAU Convention (article 1, paragraph 2) and the doctrine employed in the reports of the Inter-American Commission on Human Rights. Hence the definition or concept of a refugee to be recommended for use in the region is one which, in addition to containing the elements of the 1951 Convention and the 1967 Protocol, includes among refugees persons who have fled their country because their lives, safety or freedom have been threatened by generalized violence, foreign aggression, internal conflicts, massive violation of human rights or other circumstances which have seriously disturbed public order.”

Although the Cartagena Declaration is a non-binding instrument, it has had a considerable influence over the policies and legislation adopted throughout Latin America. Most Latin American countries have incorporated the provisions of the Cartagena Declaration into their domestic legal framework. However, the extended definition of “refugee” to include people fleeing massive violation of human rights has not been accepted outside Latin America.

xi. D. Refugee status in Europe

All European Union (EU) Member States are party to the 1951 Refugee Convention, as are many European countries that are not EU Member States. EU law uses the criterion provided for in the 1951 Refugee Convention, meaning that asylum seekers are granted refugee status only if they can demonstrate that they have an individual “well-founded fear of persecution”.

However, EU law also provides for what is referred to as “subsidiary protection” of people who face serious threats to their lives due to indiscriminate violence in armed conflict and massive violations of human rights. Under “subsidiary protection”, people are protected against being forcibly returned to the country from which they have fled (i.e. the principle of non-refoulement, explained above). Subsidiary protection has been

applied to many Syrians fleeing to European countries since the start of the Syrian civil war. Syrians have been protected from being forcibly returned to Syria without formally being recognised as refugees in most EU countries. Nevertheless, some EU Member States have followed the advice of the UNHCR and formally recognised many Syrians as refugees.

The EU has also established a “temporary protection” regime, which establishes minimum standards for admitting and protecting groups of persons in the event of a mass influx, where refugee status is difficult to determine on an individual basis. To some extent, the “temporary protection” regime mirrors the extended definition of a refugee provided for in the OAU Convention. However, this mechanism has never been applied, including during the large-scale influx of migrants and refugees that took place in 2015. The standards of protection under subsidiary protection and temporary protection are lower than those of the 1951 Refugee Convention, in particular with regard to the right to remain within the territory of a State.

xii. E. Refugee status in the Asia-Pacific region

A critical gap in the international regime concerning refugees is in the Asia-Pacific region. More than half of the countries in the region are not party to the 1951 Refugee Convention and its 1967 Protocol. The UNHCR undertakes RSD procedures in many of these countries on the basis of its Statute, recognising as refugees both people with a well-founded fear of persecution and those fleeing armed conflict or generalised violence.

While there is no regional binding instrument pertaining to the protection of refugees in the region, the Asian-African Legal Consultative Organization (AALCO), formerly known as the Asian-African Legal Consultative Committee (AALCC), adopted the Bangkok Principles on Status and Treatment of Refugees in 1966 (the final version of the text was adopted in 2001). The definition of “refugee” provided for in the Bangkok Principles reflects the definition contained in the OAU Convention:

“The term ‘refugee’ shall also apply to every person, who, owing to external aggression, occupation, foreign domination or events seriously disturbing public order in either part or the whole of his country of origin or nationality, is compelled to leave his place of habitual residence in order to seek refuge in another place outside his country of origin or nationality.”

Like the Cartagena Declaration, the Bangkok Principles is not legally binding. While many States are not party to the 1951 Convention, in practice many of them admit people in need of international protection, including those fleeing persecution, armed conflict and generalised violence. These people in need of international protection are referred to as “irregular” or “illegal” migrants. Other expressions, such as “displaced persons”, have been used to describe those in need of international protection but who are not formally recognised as refugees. Therefore, in countries that are not party to the Refugee Convention, “refugees” (or those in a “refugee-like” situation) are primarily protected under international human rights law.

A Protection Gap?

The complexity of the refugee protection regime means that many individuals who require protection are sometimes classified as migrants as opposed to refugees. The circumstances surrounding a person's flight from their home country can affect whether they obtain refugee status and thus international protection. Drawing a distinction between "refugees" ("who are forced to move") and "migrants" ("who choose to leave their country in search of better prospects") is often problematic. Many migrants not eligible for refugee status are also vulnerable and require special protection, including against being forcibly returned to their country of origin.

There are a number of situations where people compelled to leave their home or place of residence are in need of international protection (in particular, the principle of non-refoulement) but are not recognised as refugees. Such situations include:

- People fleeing armed conflict and generalised violence to regions and countries that adopt a narrow definition of what constitutes a refugee, i.e. limited to a "well-founded fear of persecution" in accordance with the 1951 Refugee Convention.
- People compelled to leave their home country because of extreme poverty and deprivation.
- Migrants located in a State which experiences a natural or man-made disaster. People in these circumstances cannot be recognised as refugees as they still theoretically benefit from the protection of the State in which they are located. The Migrants in Countries in Crisis Initiative (MICIC) led by the Governments of the Philippines and the United States of America attempted to address these gaps through the development of the MICIC guiding principles and guidelines. The MICIC principles are "cross-cutting precepts" intended to "inform, underpin, and guide actions to protect migrants in countries experiencing conflicts or natural disasters". The MICIC envisaged implementation of the MICIC principles by States, private sector actors, international organisations, and civil society.
- People fleeing the effects of natural disasters and climate change who seek protection outside their country of origin. Launched in 2012, the Nansen Initiative led to the adoption of the "Protection Agenda" to ensure better protection for "cross-border disaster displaced persons". The Nansen Initiative has been replaced by the Platform on Disaster Displacement (PDD) which aims to promote the international implementation of the Protection Agenda.

As already stated above, irrespective of why someone departs their home country, everyone is protected under international human rights law. The real challenge lies in effectively implementing the legal framework, as opposed to simply adopting new instruments.

3. Σχολιασμός

3.1 Σκοπός μεταφραστικής εντολής

Με την επιλογή ενός κειμένου και την απόφαση να μεταφραστεί, όπως συνέβη στην περίπτωση μας, ο/η μεταφραστής/ρια προσπαθεί να περάσει πολιτισμικά στοιχεία παράλληλα με την παροχή πληροφοριών στο ευρύ κοινό, καταφέροντας να το προσαρμόσει στα δεδομένα του κοινού στο οποίο αναφέρεται. Το συγκεκριμένο κείμενο αποτελεί ένα νομικό κείμενο πληροφοριακού περιεχομένου, όπου ο μεταφραστής έχει ως σκοπό να πληροφορήσει και να ενημερώσει για τους λόγους τους οποίους άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους και να αναζητήσουν μια καλύτερη ζωή σε ένα άλλο μέρος. Οι άνθρωποι αυτοί θεωρούνται είτε μετανάστες είτε πρόσφυγες, ανάλογα τη χώρα και την περιοχή στην οποία εγκαθίστανται, αποκτώντας τα ανάλογα δικαιώματα αλλά και προστασία.

Σε θεωρητικό επίπεδο, ο Hans J. Vermeer ασχολήθηκε με τη γλωσσολογία και τη μεταφρασεολογία, προσπαθώντας να βρει ένα κοινό σημείο μεταξύ θεωρίας και πράξης και δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο τη θεωρία του σκοπού, που θα μας απασχολήσει παρακάτω. Με τη θεωρία του σκοπού να διαμορφώνεται ως εξής: « *Κάθε μορφή μεταφραστικής δράσης, συμπεριλαμβανομένης και της ίδιας της μετάφρασης, μπορεί να θεωρηθεί δράση, όπως υποδηλώνει και ο όρος. Κάθε δράση έχει έναν σκοπό έναν στόχο. [...] Η λέξη Σκοπός, άρα, είναι ένας τεχνικός όρος για τον σκοπό ή τον στόχο μιας μετάφρασης. [...] Επιπλέον: μια δράση οδηγεί σε ένα αποτέλεσμα, μια νέα κατάσταση ή γεγονός και πιθανότατα σε ένα «νέο» αντικείμενο*». (Vermeer 1989β: 173-174). Επιπρόσθετα, η Nord όπου, επίσης, κινήθηκε στο ίδιο επίπεδο με τον Vermeer αναφέρει ότι: «*Βασική αρχή μιας μεταφραστικής διαδικασίας είναι ο σκοπός (Skopos) που προσδιορίζει τη συνολική μεταφραστική δράση*». (Α. Παριανού, 2007)

Κάνοντας πράξη το παραπάνω θεώρημα, αρχικά είναι σημαντικό στο κείμενο μας να αναγνωρίσουμε τον σκοπό του μεταφράσματος, όπου στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι άνθρωποι οι οποίοι λόγω διώξεων και μαζικών συγκρούσεων αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους. Έπειτα, διακρίνεται και ο σκοπός δημιουργίας του κειμένου όπου είναι η ενημέρωση του ευρύ κοινού για την κατάσταση που αντιμετωπίζει αυτή η ομάδα ανθρώπων όπως, επίσης, τα δικαιώματα τα οποία έχουν είτε ως πρόσφυγες είτε ως μετανάστες ανάλογα με τη χώρα ή περιοχή διαμονής τους. Με αυτό τον τρόπο έχουμε καταφέρει να κάνουμε τον σκοπό δημιουργίας του κειμένου πράξη και να δημιουργήσουμε ένα καινούργιο κείμενο, που αποτελεί το μετάφρασμα που δημιουργήθηκε, με το οποίο ο/η μεταφραστής/ρια οφείλει να

δημιουργήσει ένα αποτέλεσμα που θα έχει δείξει συνέπεια τόσο στο κείμενο-πηγή όσο και στο κοινό στο οποίο απευθύνεται. Επομένως, ο Vermeer εξηγεί τον κανόνα του Σκοπού αναφέροντας: *«Κάθε κείμενο δημιουργείται για έναν συγκεκριμένο στόχο και θα πρέπει να υπηρετεί αυτό τον στόχο. Ο κανόνας του Σκοπού, επομένως, ορίζεται ως εξής: πρέπει να μεταφράζουμε/διερμηνεύουμε/μιλάμε/γράφουμε με τέτοιο τρόπο, ώστε το κείμενο /η μετάφρασή μας να μπορεί να λειτουργήσει στην περίπτωση στην οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί και με τα άτομα που επιθυμούν να το/την χρησιμοποιήσουν, ακριβώς με τον τρόπο που επιθυμούν να λειτουργήσει»*. (Vermeer 1989α: 20).

Συμπερασματικά, αντιλαμβάνοντας ο/η μεταφραστής/ρια το σκοπό της μεταφραστικής εντολής ενός κειμένου και δείχνοντας σεβασμό τόσο στο κείμενο-πηγή όσο και στο κοινό που απευθύνεται, καταφέρνει να περάσει τα απαραίτητα μηνύματα, στο οποίο αποσκοπεί η δημιουργία του κειμένου και φέρνει σε πέρας την επίλυση των μεταφραστικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει στη μετάφραση ειδικών κειμένων. Μεταφράζοντας σύμφωνα με τη θεωρία του σκοπού όπως αναλύθηκε από τον Vermeer και τη Nord έχουμε ένα άρτιο αποτέλεσμα.

3.2 Ανάλυση του ΚΠ

Το παραπάνω μετάφρασμα αποτελεί απόσπασμα από κείμενο που έχει γραφτεί στις 23 Δεκεμβρίου 2017 από την Διεθνή Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου, έχοντας ως ρόλο τη ρύθμιση των Εθνικών Συλλόγων σε όλο τον κόσμο, όπως, επίσης αναπτύσσει προγράμματα σε παγκόσμια κλίμακα. Το παρόν κείμενο, ενημερώνει τον αναγνώστη με μια βασική εισαγωγή για το νομικό πλαίσιο των μεταναστών και των προσφύγων. Πιο συγκεκριμένα, επεξηγεί πως λόγω ένοπλων συγκρούσεων, διώξεων και μαζικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πολλοί άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα καταγωγής τους και να αναζητήσουν αλλού καταφύγιο.

Στο μεταξύ, με τη νέα αυτή κατάσταση στη ζωή τους αντιμετωπίζουν το ζήτημα του εάν αναγνωρίζονται είτε ως μετανάστες είτε ως πρόσφυγες στη χώρα που εγκαθίστανται καθώς ισχύει διαφορετική νομοθεσία σε κάθε χώρα ή περιφέρεια. Γι' αυτό το λόγο, το κείμενο είναι πληροφοριακό με νομικό περιεχόμενο και απευθύνεται στο ευρύ κοινό που επιθυμεί να ενημερωθεί πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Είναι ένα θέμα το οποίο ταλανίζει πολλές χώρες καθώς ο κόσμος μεταναστεύει σε διάφορους προορισμούς αναζητώντας μια καλύτερη ζωή. Έτσι, όλοι οφείλουν να γνωρίζουν για την συγκεκριμένη κατάσταση και πως μπορούν να βοηθήσουν, αντίστοιχα. Ακόμα, συμβάλλει στο να αναγνωρίσει ο κόσμος τις δυσκολίες που

αντιμετωπίζουν όσοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους για μια καλύτερη ζωή και δεν δύνανται να γυρίσουν πίσω, όπως, επίσης, τα δικαιώματα τους αλλά και τις συμβάσεις και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες προστατεύονται. Επιπρόσθετα, διαφαίνεται το διαφορετικό σύστημα που έχει η κάθε περιφέρεια πάνω σε αυτό το θέμα και μέσα από ποιες συμβάσεις και συμφωνίες διαμορφώθηκαν τα δικαιώματα και η προστασία που προσφέρουν στα συγκεκριμένα άτομα.

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφερθεί πως υπάρχουν διάφοροι τύποι μεταναστών ανάλογα με τον λόγο μετανάστευσης τους, τον τρόπο και τι αποζητούν από την πράξη τους αυτή. Δύο κοινές κατηγορίες όπου αποτελούν τους μετανάστες είναι: οι παράτυποι μετανάστες, άτομα δηλαδή που μένουν ή έχουν εισέλθει παράνομα σε μια χώρα και τους διακινούμενους εργαζομένους, δηλαδή, άτομα τα οποία αναζητούν δουλειά στον πλέον τωρινό τόπο διαμονή τους. Με αυτό τον τρόπο αναγνωρίζουν άμα θεωρούνται μετανάστες ή πρόσφυγες αντίστοιχα. Επιπλέον, γίνεται ορατό πόσο σημαντικό είναι να βοηθηθούν τα άτομα αυτά, παρόλο που αποτελούν την μειονότητα, έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με όλους τους άλλους και είναι σημαντικό να τους αναγνωριστούν.

Επομένως, αποτελεί ένα θέμα που είναι πάντοτε επίκαιρο και θα προβληματίζει για πολύ καιρό ακόμα πολλούς ανθρώπους, καθώς, λόγω δυσμενών καταστάσεων που αντιμετωπίζουν καθημερινά ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού αναγκάζεται να εγκαταλείψει τη χώρα του προς αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής.

4. Μεταφραστικά προβλήματα

Σε ένα τέτοιου είδους πληροφοριακό κείμενο νομικού περιεχομένου είναι αναπόφευκτο να μην συναντήσει κανείς ποικίλα μεταφραστικά προβλήματα. Τα νομικά κείμενα χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες, ωστόσο η κατηγορία στην οποία ανήκει το εν λόγω είναι αυτή που σύμφωνα με τον H. Kelsen έχει ως αφετηρία τη λειτουργία του και τα διακρίνει σε ρυθμιστικά [prescriptive] και περιγραφικά [descriptive]. (Π.Γ. Κριμπάς, Κ. Βαλεοντής, 2014) Τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη μεταφραστική διαδικασία μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στα εξής:

4.1 Ορολογία

Αρχικά, σε επίπεδο ορολογίας, αντιλαμβάνεται κανείς ότι η σχέση μεταξύ ορολογίας και μετάφρασης είναι αλληλένδετη. Με αυτόν τον τρόπο, κατά την αποδελτίωση του γλωσσαρίου, που αποτελεί το πρώτο βήμα πριν από τη μετάφραση του κειμένου για τη

διευκόλυνση της διαδικασίας, γίνεται αντιληπτό πως υπάρχουν αρκετοί ειδικοί νομικοί όροι, καθιστώντας το επίπεδο του κειμένου υψηλό και πολύπλοκο σε ορισμένα σημεία, ακόμα και αν η σύνταξη που ακολουθεί είναι πιο απλή. Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι σύμφωνα με τον Π.Γ. Κριμπά νομική γλώσσα ορίζεται ως: «μία ή περισσότερες ιδιαίτερες, από σημασιολογική, εκφραστική και ορολογική, ενίοτε δε και από συντακτική και μορφολογική άποψη, κατηγορίες ενός ομιλούμενου ή ομιληθέντος γλωσσικού κώδικα οι οποίες αναπτύχθηκαν και/ή αναπτύσσονται από τους νομικούς επιστήμονες, λειτουργούς και επαγγελματίες για τους σκοπούς: α)της διατύπωσης κανόνων δικαίου και νόμων, οι οποίοι απευθύνονται τόσο σε νομικούς όσο και σε μη νομικούς, απαιτούν ωστόσο συχνά τη συνδρομή των νομικών για να κατανοηθούν από μη νομικούς, β)της διατύπωσης θεωρητικών απόψεων στο πλαίσιο της Νομικής Επιστήμης, οι οποίες απευθύνονται κυρίως σε νομικούς ή σπουδαστές της Νομικής Επιστήμης, σε φορείς διοικητικής και πολιτικής εξουσίας οι οποίοι μπορεί να είναι νομικοί ή όχι, αλλά – θεωρητικά τουλάχιστον – σε κάθε πολίτη που ενδιαφέρεται για θέματα δικαίου.»(Π.Γ. Κριμπάς, Κ. Βαλεοντής, 2014). Είναι απαραίτητο να αναφερθεί ότι η νομική γλώσσα δεν θα πρέπει να συγχέεται με τη στενότερη έννοια της νομικής ορολογίας, ωστόσο αποτελεί απαραίτητο υποσύνολο της νομικής γλώσσας και η ενασχόληση με τη νομική γλώσσα συνεπάγεται και την ενασχόληση με τη νομική ορολογία.(Π.Γ. Κριμπάς, Κ. Βαλεοντής, 2014)

Σε αυτού του τύπου νομικά κείμενα συναντά κανείς πλήθος νομικών όρων είτε πιο εξειδικευμένων, οι λεγόμενοι «ανώδυνοι όροι της ειδικής γλώσσας», όπως χαρακτηρίζονται από τον Παναγιώτη Κελάνδρια, δηλαδή πρόκειται για όρους με έκδηλο στοιχείο πληροφορητικότητας, οι οποίοι δημιουργήθηκαν αποκλειστικά στην νομική γλώσσα, αντίστοιχα, και, ως εκ τούτου, γίνονται αμέσως αντιληπτοί. (Π.Ι. Κελάνδριας, 2007) Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα εξής:

- Principle of non-refoulement: αρχή της μη επαναπροώθησης,
- subsidiary protection: επικουρική προστασία

είτε πιο ευρέως γνωστούς π.χ.:

- right to life: δικαίωμα στη ζωή,
- jurisdiction: δικαιοδοσία, ανάλογα με το αντικείμενο που πραγματεύεται το κείμενο.

Η λύση που δίνεται σε αυτής της κατηγορίας το πρόβλημα είναι η αναζήτηση των όρων σε λεξικά νομικών όρων και επιστημονικά σάιτ, καθώς όπως αναφέρει και η D. Cao: «[...] Η νομική ορολογία είναι το πιο ορατό και χτυπητό γλωσσικό χαρακτηριστικό της νομικής γλώσσας

ως τεχνικής γλώσσας, είναι μάλιστα μία από τις σημαντικότερες πηγές δυσκολίας κατά τη μετάφραση νομικών κειμένων. [...]» (Π.Γ. Κριμπάς, Κ. Βαλεοντής, 2014).

Στη συνέχεια, στον τομέα της ορολογίας, μεγαλύτερες δυσκολίες προκαλούνται από τους σύμπλοκους όρους τόσο στην έρευνα όσο και στη μεταφραστική διαδικασία. Π.χ.:

- customary international law: εθιμικό διεθνές δίκαιο,
- freedom of association: δικαίωμα του συνετερίζεσθαι.

Ωστόσο, πολλές φορές, όπως τεκμηριώνει και ο H. Mattila «Όπου οι έννοιες δύο νομικών συστημάτων διαφέρουν, τα σημασιολογικά πεδία των νομικών όρων δεν αντιστοιχούν μεταξύ τους. Το πιο σημαντικό είναι αυτό το πρόβλημα όπου εξαρτάται από την ιστορική διάδραση μεταξύ των εμπλεκόμενων κοινωνιών [...]» (Π.Γ. Κριμπάς, Κ. Βαλεοντής, 2024). Γι' αυτόν τον λόγο, υπάρχει διευκόλυνση με όρους που έχουν παρόμοια μορφή με αυτή της ελληνικής αλλά και ορθογραφία και προφορά, π.χ.

- asylum-seeker: αιτών άσυλο,
- political opinion: πολιτικό φρόνημα.

Σε αυτή την περίπτωση έχουμε και όρους που παραμένουν γνωστοί σε όλες τις γλώσσες με λατινικούς χαρακτήρες, όπως αναφέρουν οι Π.Γ. Κριμπάς και Κ. Βαλεοντής στο βιβλίο τους Νομική Γλώσσα και Νομική Ορολογία. Θεωρία και Πράξη «τα λατινικής και ενετικής προέλευσης δάνεια ταιριάζουν απολύτως με την όλη δομή της Νεοελληνικής Κοινής, είναι δε τόσο αφομοιωμένα και ενσωματωμένα σε αυτή, ώστε αποτελεί αλλοίωση του χαρακτήρα της η αντικατάσταση και/ή αποφυγή τους, ανεξάρτητα από την υφολογική ποικιλία για την οποία πρόκειται.», όπως οι συντομογραφίες και τα αρτικόλεξα, π.χ.:

- ILO,
- EU law.

4.2 Λεξικό επίπεδο

Έπειτα, σε λεκτικό επίπεδο. Κείμενα, όπως το παραπάνω, που επικρατεί η ειδική νομική ορολογία, κυριαρχεί η δηλωτική σημασία των λέξεων, διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο τη μετάφραση, π.χ.

- International human rights law applies to everyone, irrespective of their status: Το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ισχύει για όλους ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση.

Ακόμα, υπάρχουν όροι, οι λεγόμενες βραχυγραφίες, όπου χαρακτηριστικό τους είναι ότι αντιμετωπίζονται από φωνολογικής και μορφολογικής απόψεως ως λέξεις και όχι ως βραχυγραφίες, τόσο στην αγγλική όσο και στην ελληνική γλώσσα και προσλαμβάνουν χαρακτήρα διεθνισμών (Π.Ι. Κελάνδριας, 2007), διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο τη μεταφραστική διαδικασία.

- Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η λέξη apartheid: *απαρτχάιντ*

Επίσης, έχουμε και τους όρους που χαρακτηρίζονται ως μεταφραστικά δάνειοι και σε αυτήν την περίπτωση γίνεται κατά λέξη μετάφραση, π.χ.

- International Labour Organization (ILO): Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ)
- Organisation of African Unity (OAU): Οργάνωση Αφρικανικής Ενότητας (ΟΑΕ)

Όμως, ιδιαίτερη δυσκολία αντιμετωπίστηκε στην μετάφραση του όρου Protection Agenda, καθώς, δεν υπάρχει ο όρος αυτούσιος στα ελληνικά και έπειτα από ενδελεχή έρευνα δόθηκε η ερμηνεία ως Πρόγραμμα Προστασίας με τον αγγλικό όρο να διατηρείται σε παρένθεση.

4.3 Πραγματολογικό επίπεδο

Ένα σύνηθες μεταφραστικό πρόβλημα που παρουσιάζεται συχνά στους μεταφραστές που ασχολούνται με τέτοιου είδους κείμενα είναι τα πραγματολογικά προβλήματα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπου έχουμε τη μετάφραση ενός νομικού κειμένου, υπάρχουν πλήθος λέξεων που παρουσιάζουν διττή σημασία και το πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο/η μεταφραστής/ρια στην παρούσα κατάσταση είναι η σωστή αναγνώριση, κατανόηση και ορθή απόδοση των όρων. Π.χ.

- jurisdiction: δικαιοδοσία
- provision: διάταξη

Το πρόβλημα αυτό καταφέρνει και λύνεται από τους μεταφραστές με την αναζήτηση παρόμοιων επιστημονικών κειμένων στη γλώσσα που έχει ζητηθεί να γίνει η μετάφραση, έτσι ώστε να δει κανείς πως μεταφράζεται η ειδική ορολογία, είτε από εξειδικευμένα λεξικά νομικής ορολογίας είτε από επιστημονικά σάιτ.

4.4 Σύνταξη

Επιπρόσθετα, το κείμενο φαίνεται σε ορισμένα σημεία να διακατέχεται από μακροπερίοδο λόγο δημιουργώντας δυσκολίες στη μετάφραση και επηρεάζοντας το συντακτικό επίπεδο και τη δομή του, καθώς το καθιστά πιο δυσνόητο. Π.χ.

- This provision was specifically included to take into consideration the circumstances under which refugees are compelled to leave their home countries, and the practical difficulties they may face complying with administrative formalities in order to seek asylum in a new country: Αυτή η διάταξη συμπεριλήφθηκε ειδικά για να ληφθούν υπόψιν οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες οι πρόσφυγες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις χώρες τους και τις πρακτικές δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν κατά τη συμμόρφωση με τις διοικητικές διατυπώσεις προκειμένου να αναζητήσουν άσυλο σε μια νέα χώρα.

Σε αυτό συμβάλλει η χρήση του ασύνδετου σχήματος, π.χ.

- These include the right to life, the prohibition against racial discrimination, the prohibition against slavery and servitude, the prohibition against collective expulsion, as well as some procedural guarantees necessary to give effect to these rights: Αυτά συμπεριλαμβάνουν το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των φυλετικών διακρίσεων, την απαγόρευση της δουλείας και της σκλαβιάς, την απαγόρευση της συλλογικής απέλασης, όπως επίσης ορισμένες διαδικαστικές εγγυήσεις απαραίτητες για την εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών.

αλλά και το υψηλό επίπεδο λεξιλογίου, λόγω του πλήθους νομικών όρων.

4.5 Συνοχή

Ένα άλλο στοιχείο κοινό σε τέτοιου είδους κείμενα είναι η συνεκτικότητα που υπάρχει, καθώς σε ολόκληρο το φάσμα του πραγματεύεται ένα συγκεκριμένο θέμα που στην περίπτωση αυτή αποτελεί το νομικό πλαίσιο που υπάρχει και χρησιμοποιείται για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Επίσης, συναντάται αρκετή εξειδικευμένη ορολογία στο μεγαλύτερο μέρος του κειμένου δημιουργώντας προβλήματα κατά τη μεταφραστική διαδικασία, είναι πιο απαιτητική και χρειάζεται περισσότερη έρευνα. Ωστόσο, στη συγκεκριμένη περίπτωση βοηθάει το/τη μεταφραστή/ρια το γεγονός ότι συναντάται σε καθορισμένο γλωσσικό περιβάλλον και αναφέρεται σε συγκεκριμένο θέμα, οπότε, γίνεται χρήση της ειδικής ορολογίας και με αυτόν τον τρόπο καταφέρνει να εστιάσει την έρευνα του/της. Αντίθετα, στη γενική ορολογία όπου πολλές φορές δεν υπάρχει ο αντίστοιχος όρος στις άλλες γλώσσες και δεν συναντάται σε συγκεκριμένο γλωσσικό περιβάλλον, έχει πολλές και διαφορετικές ερμηνείες και ο/η μεταφραστής/ρια προσπαθεί να επιλέξει την καταλληλότερη για κάθε γλωσσικό περιβάλλον που εμφανίζεται ο όρος.

5. Επίλογος

Συνοψίζοντας, όπως αντιλαμβάνεται κανείς από τα παραπάνω, η μετάφραση ειδικών κειμένων αποτελεί μια πολύπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία με συνεχή μελέτη και ενημέρωση από μέρους των μεταφραστών. Είναι μια διαδικασία που απαιτεί υπομονή και με τις απαραίτητες γνώσεις αλλά και αναζήτηση των μεταφραστικών θεωρημάτων η δουλειά του/της μεταφραστή/ριας γίνεται ευκολότερη δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο ένα άρτιο αποτέλεσμα. Είναι σημαντικό να υπακούμε τους κανόνες του κειμένου-πηγή αλλά και να μην ξεχνάμε το κοινό στο οποίο απευθυνόμαστε και τα μηνύματα που θέλουμε να περάσουμε. Ωστόσο, εάν ακολουθηθούν τα παραπάνω θα είναι ευκολότερη η αντιμετώπιση των μεταφραστικών προβλημάτων που είναι σημαντικό να εντοπίζονται και να επιλύονται, καθώς επίσης, αποτελεί κομμάτι της μεταφραστικής διαδικασίας.

Συνεπώς, η αποδελτίωση της ορολογίας στο εκάστοτε ειδικό κείμενο που είναι προς μετάφραση, η κατανόηση της μεταφραστικής εντολής και το κοινό στο οποίο απευθύνεται, η μετέπειτα ανάλυση του κειμένου-πηγή, η καταγραφή των διαδικασιών αυτών στον απαραίτητο σχολιασμό αλλά και ο εντοπισμός και η επίλυση των μεταφραστικών προβλημάτων, αποτελούν απαραίτητα βήματα της μεταφραστικής διαδικασίας. Στην πορεία της μεταφραστικής διαδικασίας παρουσιάζονται αρκετές δυσκολίες και ιδιαιτερότητες όπου οι μεταφραστές είναι σε θέση να επιλύσουν για ένα άρτια μεταφρασμένο κείμενο. Με αυτόν τον τρόπο καταφέρνουν να εξελιχθεί τόσο η επιστήμη όσο και οι ίδιοι ως μεταφραστές.

6. Βιβλιογραφία

Κελάνδριας, Π. (2007). Η Μετάφραση των Οικονομικών Κειμένων. Μια λειτουργική προσέγγιση. Διάυλος.

Κριμπάς, Π., & Βαλεοντής, Π. (2014). Νομική γλώσσα, νομική ορολογία. Θεωρία και πράξη. Νομική Βιβλιοθήκη. Αθήνα.

Παριανού, Α. (2007). Η ανάγκη της λειτουργικής προσέγγισης στη μετάφραση ειδικών κειμένων. Αθήνα.

Nord, C. (2014). Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ως στοχευμένη δραστηριότητα. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ. Διάυλος.

7. Παράρτημα

Πρωτότυπος όρος	Ελληνικός όρος	Πηγή τεκμηρίωσης
alien	αλλοδαπός	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
armed conflict	ένοπλη σύγκρουση	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Asian-African Legal Consultative Committee (AALCC)	Ασιατική-Αφρικανική Νομική Συμβουλευτική ή Επιτροπή	https://ikee.lib.auth.gr/record/327666/files/GRI-2021-29804.pdf
Asian-African Legal Consultative Organization (AALCO)	Ασιατικό-Αφρικανικός Νομικός Συμβουλευτικός Οργανισμός	https://repo.lib.duth.gr/jspui/bitstream/123456789/14164/1/KampitsisA_2021.pdf
asylum-seeker	αιτών άσυλο	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Bangkok Principles on Status and Treatment of Refugees	Αρχές της Μπανγκόκ για το Καθεστώς και τη Μεταχείριση των Προσφύγων	https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/48520/17221.pdf?sequence=1
border	σύνορο	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Cartagena Declaration	Διακήρυξη της Καρθαγένης	https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/48520/17221.pdf?sequence=1
child labour	παιδική εργασία	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
citizen	πολίτης	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
civil war	εμφύλιος πόλεμος	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
conflict	σύγκρουση	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)	σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Convention on the Rights of	σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1

the Child (CRC)		
Convention relating to the Status of Refugees	σύμβαση περί της νομικής καταστάσεως των προσφύγων	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
customary international law	εθιμικό διεθνές δίκαιο	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
discrimination	διάκριση	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
displaced person	εκτοπισθείς	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
elimination of discrimination	εξάλειψη των διακρίσεων	ΜΠΑΛΟΓΙΑΝΝΗ, Ε., ΧΑΤΖΗΜΑΝΩΛΗ, Δ., ΣΤΑΜΕΛΟΣ, Χ., ΑΓΓΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ, ΕΛΛΗΝΟ-ΑΓΓΛΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΡΩΝ
EU law	ενωσιακό δίκαιο	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
European Union (EU) Member State	κράτος μέλος της ΕΕ	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
forced or compulsory labour	αναγκαστική εργασία	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
freedom of association	δικαίωμα του συνετερίζεσθαι	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
freedom of religion	θρησκευτική ελευθερία	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
freedom of thought and expression	ελευθερία σκέψης και έκφρασης	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
fundamental right	θεμελιώδες δικαίωμα	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
government	κυβέρνηση	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
host community	κοινότητα υποδοχής	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
human right	ανθρώπινο δικαίωμα	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Inter-American Commission on Human Rights	Διαμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	https://iate.europa.eu/search/result/1727133055342/1

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC)	Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
indiscriminate violence	αδιάκριτη άσκηση βίας	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
inhuman and degrading treatment	απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
international agreement	διεθνής συμφωνία	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
International Conference on Population and Development (ICPD)	Διεθνής Διάσκεψη για τον Πληθυσμό και την Ανάπτυξη	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance (ICPED)	Διεθνής Σύμβαση για την προστασία όλων των προσώπων από αναγκαστική εξαφάνιση	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (CERD)	Διεθνής Σύμβαση για την κατάργηση πάσης μορφής φυλετικών διακρίσεων	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1

International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families (CMW)	Διεθνής Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
international covenant on civil and political rights (ICCPR)	Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
international covenant on economic, social and cultural rights (ICESCR)	Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
international human rights law	διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
International Labour Organization (ILO)	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ)	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
international protection	διεθνής προστασία	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
international refugee law	διεθνές δίκαιο προσφύγων	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
irregular migrant	παράτυπος μετανάστης	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
jurisdiction	δικαιοδοσία	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
legal framework	νομικό πλαίσιο	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
legal instrument	νομική πράξη	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
legal status	νομικό καθεστώς	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1

legislation	νομοθεσία	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
liberty	ελευθερία	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
Mandate refugee	πρόσφυγας εντολής	https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/19894/3/TzanisDimitirosMsc2017.pdf
migrant	μετανάστης	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
migrant worker	διακινούμενος εργαζόμενος	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
Migrants in Countries in Crisis (MICIC)	μετανάστες σε χώρες σε κρίση	https://rm.coe.int/publication-major-hazards-migrants-asylum-seekers-and-refugees-their-i/1680a18d4f
migration	μετανάστευση	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
Nansen Initiative	Πρωτοβουλία Νάνσεν	https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/climaterefugees_analitiko_plasio_prodiabouleysis_ecodialogues.pdf
nationality	ιθαγένεια	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
non-penalisation clause	ποινική ρήτρα	https://ikee.lib.auth.gr/record/332953/files/GRI-2021-31451.pdf
OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa	Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας (OAE) που διέπει τις ειδικές πτυχές των προσφυγικών προβλημάτων στην Αφρική	https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/696/696365/696365el.pdf
obligation	υποχρέωση	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
Organisation of African Unity (OAU)	Οργάνωση Αφρικανικής Ενότητας (OAE)	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
peremptory norm	αναγκαστικός κανόνας	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
persecution	δίωξη	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
political opinion	πολιτικό φρόνημα	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
preamble	προοίμιο	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
principle	αρχή	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
principle of non-refoulement	αρχή της μη επαναπροώθησης	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1
Protocol relating to	Πρωτόκολλο σε σχέση με την νομική	https://iate.europa.eu/search/result/1724093169736/1

social rights	κοινωνικά δικαιώματα	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
state	κράτος	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
Statute	νομοθέτημα	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
subsidiary protection	επικουρική προστασία	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
temporary protection	προσωρινή προστασία	https://iate.europa.eu/search/result/1727133055342/1
treaty	συνθήκη	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
undocumented migrant	μετανάστης χωρίς χαρτιά	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
United Nations	Ηνωμένα Έθνη	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
United Nations General Assembly Resolution	ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)	Υπατος Αρμοστής του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
unlawful entry	παράνομη είσοδος	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
victim of trafficking	θύμα εμπορίας ανθρώπων	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
violation	παραβίαση	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
violence	βία	https://iate.europa.eu/search/result/1668795863647/1
well-founded fear of persecution	βάσιμος φόβος δίωξης	https://iate.europa.eu/search/result/1727133055342/1